

OBSERVAȚII ASUPRA FLEXIUNII NOMINALE ÎN UNELE GRAIURI UCRAINESE DIN DOBROGEA

N. PAVLIUC, I. ROBCIUC

§1. Articolul de față are în vedere descrierea flexiunii nominale (substantiv și adjectiv) în unele graiuri ucrainene din Dobrogea¹. Graiurile cercetate de noi fac parte din grupul graiurilor de stepă, ai căror vorbitori s-au stabilit în această regiune la sfârșitul secolului al XVIII-lea². În unele localități, procesul de imigrare a continuat și la începutul secolului al XX-lea, fapt despre care istorisesc bătrânii din aceste locuri.

§2. Studiarea graiurilor ucrainene din Dobrogea prezintă mare interes pentru dialectologia ucraineană, nu numai pentru că nu au fost studiate pînă acum, dar și pentru că dezvoltarea lor în această regiune a avut loc, încă de la început, în condițiile unui contact nemijlocit cu alte limbi (română, turcă, bulgară, rusă). În prezent, ele se dezvoltă în contact cu limba română și rusă (graiurile lipovenesti). Afară de aceasta, vorbitorii de limbă ucraineană din Dobrogea sînt reprezentanți ai unor graiuri diferite. Acest lucru se observă și în flexiunea substantivelor și adjectivelor, despre care va fi vorba mai jos.

§3. Materialul dialectal pe care ne bazăm a fost cules în anchete pe teren cu ajutorul unui chestionar (*Програма для збирання матеріалів до діалектологічного атласу української мови*, ed. a II-a, Kiev, 1949), precum și prin înregistrări pe bandă de magnetofon ale unor texte cu tematică variată.

§4. La baza descrierii sistemului flexiunii nominale propusă de noi aici stă principiul paradigmatic³. Împărțirea substantivelor și adjectivelor în tipuri de declinare, iar în cadrul acestora în clase și subclase, se deosebește într-o oarecare măsură de cea care se face pentru limba ucraineană literară

¹ Se analizează materialul dialectal adunat în localitățile: *Hamcearca, Geaferca Rusă, Ciucurova, Bașpunar, Lunca, Tești, Poșta, Ceatalchioi, Pardina, Tatanir, Chilia Veche, Letea, Crișan, Caraorman, Pîrlita, Carasuhatul de Jos, Mahmudia, Murighiol, Dunavățul de Jos, Sfîntu Gheorghe* (județul Tulcea). Nu au fost cercetate graiurile din *Isaccea* (cartier separat), *Ilgani de Sus, Stîpoc, Gorgova, Sulina, Uzlița* (județul Tulcea).

² Vezi N. Pavliuc și I. Robciuc, *Очерк фонологических систем украинских говоров в Румынии*, în „Revue roumaine de linguistique”, X, 1965, nr. 6, § 3.

³ Vezi Iosif Selepec, *Проблема парадигматичної класифікації іменників української мови*, în „Acta facultates Philosophicae Universitatis Safarikanae Preiovensis. Jazykovedny zbornik”, Bratislava, 1968, p. 77–80; A.V. Isačenko, *Грамматический строй русского языка в сопоставлении с словарем*, vol. I, ed. II, Bratislava, 1965, p. 105–107.